

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTTELLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . . . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČAR.

Kosztos diákok.

Megérdemli ez a prózai czim hogy vele foglalkozzunk, mert nem kis dolog társadalmi szempontból, hogy azok a tanuló gyermekek, kik már zsenge ifjuságuk alatt sem élvezhetik a családi élet meleg és természetes éghajlatát, hanem idegenben töltenek el minden esztendőben tíz hónapot — hogyan és miként vannak elhelyezve. Talán fontosabb ez, mint az iskolának melyben a gyermek tanul, a nivója. És a városok fejlődési szempontjából is fontos, mert az iskolák messze földről is vonzzák az idegeneket forgalmat csinálnak s a városiasodás tényezőivé lesznek. A kérdés tehát nem tisztán nevelészet, de hogy úgy mondjuk, — hogy socialis is. És hozzá aktualis, mert a szülők e napokban választják meg gyermekeik számára a kosztos helyeket.

Ezek a kosztos helyek pedig hej! de sok zülött egzisztenciát adtak már a társadalomnak. A kosztos helyek megválasztásánál a vezérmotivum, az olcsóság. Maga az iskolai szellem, mely minden fegyelmet csak az iskolának, a tanulásnak foglal el, — nem vett ügyet erre a bagatell dologra. A régi patriarchalis diákos gazdák átvedlettek egyszerű „koszt-helyekké“. A civilizáció megtemette az üzleti vállalkozásnak egy új fajtát, a diáktartást. És az üzleti szellem már a vasutnál fogad, — tisztelt és gondba borult vidéki apa, „Van-e már a kicsikéncnk helye. Én olcsóért elvállalom“, — fogad-

ják tisztas szegénységben álló némberek, néha rezes orru existenciák a diákot hozó vidékit. Néha valóságos licitáció folyik és 100 közül kilenczven esetben, ha olyan helyre viszed gyermeked családosa, a ki elébed a vasúthoz jött licitálni, biztosra veheted, hogy talán lesz a gyermekednek fekvőhelye, enivalója; de nem lesz nevelése. Nem ismered szokásaiban erkölcesiben eldurvult gyermekedre, ha vissza jön és a kosztházak bénító hatását megérzi az iskola is. A nevelés hiánya a szellemi haladásnak ad gáncsot.

A diákok megfelelő gondos elhelyezése orvoslást igényel. Szerintünk arra a meggyőződésre kellene jutni a társadalom jobb elemeinek hogy a diáksereg ellátása s gondozása nagy nemzeti érdek s a hiúság nincs helyén ebben az ügyben.

A németországi példának kell itt uralomra lépni, a hol a családi élet jötevő patriarchalismusa épségében a diáktartás nem üzlet, hanem a lelkiismeret kérdése. A diáktartás nem a proletariatus élni akarása hanem az uri házak társadalmi adója.

Nállunk csak az utóbbi időben lépett ez a kérdés tisztán az üzleti vállalkozás jegybe. Sőt a felvidéki városoknak még ma is meg van e patriarchalis állapot ismerte és vonzó ereje s ennek következtében nevelődött ott a régi és újabb Magyarországnak egymást követő nemzedéke. S melanolicus resignációval látjuk a régi diák élet poezisét a jelen állapotok közben kiveszni, felnőni az ifjuságot mindazon hátrányok

hatása alatt, melyek az iparszerű ellátás természetesen magával hoz.

Ebben a helyzetben alig tehetünk jobbat mintha az internatusok föllállítására mellett kardoskodunk. Igaz, hogy ennek a kaszárnyai nevelésnek is meg vannak a maga hátrányai s nem is nagyon egyeznek a magyar faj természetével, mely a szabadságot, a független családi életet szereti. Baj az is, hogy az internatusi intézmény a szegényre megközelíthetetlen. De hát ezen lehet sőt kel is alapítványokkal és az internatusi szellem szoliditásával segíteni. És internatusok nem csupán nevelési érdekeket szolgálnak, hanem az iskolai tanulmányi részét is. És a nevelés mit nyer egy rendszeres internatus áldás: al csak azt hiszi el, aki maga egy helyes internatus látott.

Mi még esetleg nem állunk ott, hogy az internatus létesítését mozgassuk, azért egyelőre azzal a kérdéssel fordulunk azon szülőkhöz, a kik gyermekeiket kosztos helyeken elhelyezik — de adják addig gyermekeiket kosztos helyre míg az iskola igazgatója véleményét nem mond. Az iskola vezetőjének lelkiismeretében meg kell biznunk, az általa vezetett nyilvántartásért s ajánlatáért ő felelős, ha a gyermek mégis lelkiismeretlen keretre jut, — ne csak a szülő legyen felelős isten előtt, de az iskolának szellemi kormányzója, a kinek alig lehet nagyobb lelkiismeretet igénylő teendője, mint jó kosztos helyeket, szülői házakat pótló nevelő helyeket jelölni azon vidéki gyermekek számára, kiknek édes apja, anyja bizalma erre őt hívja föl.

SZARVAS és VIDEKE TÁRCZAJA.

Dal a kánikulához.

Oh, tudtam azt, hogy nem fogsz elmaradni,
S maholnap meglesz a várt randevu,
Szívünk eseng a hön reménylett üdvért,
S eszünkbe sem jut, mint gyötör a bu.
Oh, tudtam azt, hogy bizton beköszöntesz
Te, ki olyan vagy, mint egy szép leány:
Váratsz-magadra, hogy találkozásunk
Annál nagyobb gyönyört hozzon reánk!

Im, üdvözöllek forró érzélemmel,
Ki fölhevítéd ifju keblemet,
Ki megjövél és izzó szenvedélylyel
Az embert a szivedhez öleled.

. . . De ha soká maradsz a közelenben,
Elröppen tőlem a tűnő öröm,
S más mentség nem lesz, minthogy hamarán majd
Az — uszodába átköltő-ködöm!

Végnáry Ferencz.

Hol volt, hol nem volt, volt . . .

Irta: MARSÁ.

. . . egy magányosan álló komor kastély. Ablakait átfonta a repkény ölelő indája, hasadékaiból zöld mohát csalt életre a napugár tüzes heve . . . táplálta fényvel és állandó meleggel, hogy el ne haljon. A természet himes virágszönyeget terített eléje, rügyet fakasztott és lombot nevelt; ezerszintű lepkeraj tűndökölt között a levegőben, játszi pajzánággal, repkedve versenyt a lenge zéphirrel; énekes madarak ezüsthangja zenésítette a léget, lágy harmoniában csattogva szerte egy bübajos tündérmelódiát; pompázott minden csak a virágok sóhajtottak busan égfelé . . . oh! mert a kastély maga olyan komor volt, mint a halál birodalma!

Egy ábrándos, szőke ifju lakott benne, akit a végzet szebbnek teremtett a világ összes férfainál, és egyedüliségre kárhóztatta kegyetlenül, hogy szeszélyben gyönyörködhessek, — szenvedni látván őt. A gondot és küzdelem adta mellé örökölt, hogy lépten-nyomon kísérjék szellem testikkel és sohase szabadulhasson tőlük. Az évek repültek . . . és az ifju türelmes megadással várt . . . várt . . . amíg megszűnik ez a csodás ígézet és ő épp oly szabad lesz, mint azok az emberek akiktől számkivetésben él, akikről a gond olyan ismeretlenül emlékezik és a küzdelem oly mélyen hallgat!

Ha leszál az éj . . . hold és csillagkíséretével, a szőke ifjuhoz eljött rendes látogatója, egy barázdás

arcu setét phantomalak . . . a bánat. Hosszu keze reánehedezett az ifju homlokára, amitől fájdalmasan gyöttrő szédületet érzett . . . Hasztalan intett, kért, parancsolt . . . és könyörgött távozást, a bánat csak rohajott keblére és azt szoritotta kérelmetlen kezével. A megkínzott futott előle a szabadulás hő vágyával . . . futott . . . futott . . . míg leért palotájának kertjébe, ahol megszünt kegyetlen látogatójának varázsa. A szellemalak fenyegetőleg emelte kezét utána lekísérte az utolsó lépcsőig, melynek minden köve hangosan jajgatott; aztán szerteoszlott az átkozott légtérben, hogy a következő éjszaka még kegyetlenebbül „újra“ visszatérjen.

Magas kerítéssel határolta a bölcs „Előrelátás“ rabjának lakhelyét, de azért áthallatszott rajta a madárdal és áthozta a szellő a virágillatot. A vadrózsa kíváncsi fejecskéi bekandikáltak a szűk résen, látni óhajtván őt, akiről minden madár dicsőenket zeng; kaczerkódva integettek feléje, ellenállhatlan csábba hivaták ki a nagyvilágba, de az ifju nem hallgatott a kísértésre, tudta, hogy minden erőlködés hasztalan . . . és csak várt . . . várt türelmesen.

Egy csevegő kis patak folyt keresztül a néma kerten; a hegyek közül jött, minden hullámfodra nevelt és megvesztegető hangon beszélt a szép fogolynak.

— Jöjj velem! . . . szép vagy! . . . jöjj velem! Mily gyönyör az élet odakünn. Mindenütt balzsamos rózsákkal és kaczagó fülemüle dal. Itt csak száraz bót és haldokló fűszál! . . .

A szőke ifju szeméből lassan alápergett a vágyó-

valahova elmenniök, legalább ne reggeli fél 6 óra előtt tegyék tiszteletüket.

— **Tő neges öngyilkosság.** Lapunk egyik munkatársa nem régiben a baromfiudvar kellekeiről értekezvén, többek között azt írja, hogy egyik kelleke a baromfiudvarnak a porfűrdő. Úgy látszik, a most uralgó caniculai hőségben a baromfiudvarnak már nem elég a porfűrdő hanem igyéknek testük nagy melegét víz-fűrdő vételével is lehűteni. Szemtanúi voltunk azon esetnek, a miut a minap egy helybeli baromfiudvarnyeszdében a fiatal pulykák nem elégedvén meg a rendelkezésükre bocsájtott por- és a vályu alatti víz-fűrdővel, hidegebb víz-curára áhítván, tömegesen ugráltak — aligha nem öngyilkossági szándékból — a kutba, hol nemcsak lehültek, de ki is hültek.

— **A kunszentmártoni orsz. vásár folyó évi augusztus hó 21-én meg fog tartatni,** mely alkalomra az áruvási sorrend az iparosok között oly módon állapított meg község előjárósága által, hogy a J.-N.-K.-Szolnok megyéiek után, közvetlen a Szarvasi iparosok sátorozzanak, valamint a K. Sztmártoniak közvetlen a Békésmegyeiek után közvetlen sorakoznak.

— **Színház építése** erősen halad, s pár hét hét alatt annyira elkészül, hogy Halmay színigazgató az előadásokat a jövő hó elején megkezdheti benne. a mult héten Halmay színigazgató személyesen járt itt s nem győzte eléggé dicsérni a munka előhaladottságát; egyszer csak megáll a színház közepén s néz, ho jobbra, hol balra, felmegy a páholyoknak szánt ketrécekbe, ott is néz jobbra, néz balra, s aztán azt kérdi a jelen volt vállalkozótól, „a páholy közönség honnan fogja az előadást nézni? mire ez egész kedélyesen válaszol, hogy halgatni halgathatják a páholyban is, de ha látni akarják az előadást akkor jó teszük ha majd a földszintre le, vagy a karzatra felrándulnak mert a páholyokból illetve a páholyoknak szánt ketrécekből ugyan senki sem fog látni semmit abból mi a színpadon történik.

— **Nemzeti ünnepek a népiskoláknál.** A helybeli ág. h. ev. egyház igazgató lelkésze Zvarinyi János a tanítói karral közölve a vallás és közokt. m. k. p. miniszter juu. 29-én kelt 2464 számú rendeletét, mely szerint az uralkodó születésnapján aug. 18. Szent-István napján aug. 20. és az 1848-iki törvények szentesítésének napján ápril 11-én cziperes nemzeti lobogók tüzendők ki az iskolaépületeken, felhívta őket, hogy jövőben a fenti rendeletnek érvényt szerezzenek

Innen-onnan.

— **Őszinteség.** Természetes, hogy a Lipótvárosban esett meg a következő história. Egyik dugdag, de felette zsigori nagykereskedő feltűnően szép leányát elakarta jegyezni egy vidéki földbirtokos. A szerelmes ifjú szándékát még nem is közölte az apával mikor a multkoriban az utcán összetalálkoztak.

— Hallottam, ön szereti az én lányomat — szólta meg az apa a földbirtokost.

— Igen, uram.

— El akarja venni?

— El!

— Tudja-e, hogy az egy rozszlelkű teremtés?

— Tudom.

— Hát azt tudja-e, hogy igerlékeny, dühös és kiállhatatlan?

— Hozzá vagyok az ilyenhez szokva, nem határoz.

— És azt tudja, hogy a legkaczerabbak egyike?

— Tudom.

— És azt tudja-e, hogy az a pénz, amiről beszélnek, nem az övé hanem az enyém?

— Tudom.

— Maga nem kap egy krajczárt sem?

— Nem baj, uram, megélünk mi szerelemből is

De most feleljen valamire. Igaz-e az, hogy maga egy hitvány, nyomorult, zsigori fráter?

— Uram!

— Aki boldogtalanná akarja tenni a leányát és úgy alkuszik rá, mint a kabátjára?

Elég! megvallom önnek őszintén, hogy amit a leányomról mondtam — nem igaz!

— Köszönöm. Én is megvallom önnek őszintén hogy amit önrol mondtam — igaz!

— **Az ördög karikája** Ez természetesen a bicikli, amely alaposan fölforgatta az egész világot. Mi volt annak idején az „nranyláz, gyémántláz, szénláz és petróleumláz a biczigilázhoz képest? Ezelőtt öt évvel csak 60,000 kerekpárt gyártottak Angliában, most már milliószámra gyártják az „ördög karikáját,“ amint azt egy oxfordi lelkész a minap elnevezte. „A

vasárnap“ — így panaszkodik a lelkész — „többé nem az nr napja, hanem kerekpárkirándulásokat tesznek.“ Van is valami igazság e kijelentésben, hiszen nemcsak az ájtatosság, hanem a szórakozások minden egyébb neme háttérbe szorult. a bicziglizés mellett. 700 millió szivarral kevesebb fogy el most, mint öt év előtt, hiszen a kerekpáron nem lehet szivarozni. Angolországban a könyvkereskedésnek is borzasztóan ártott a bicikli, mert szabad perczeit többé nem olvasással, hanem kerekpározással tölti ol az angol. A kocsigyártók is sok kárt szenvedtek és a ló rendkívül sokat veszített értékéből. Ugy nagy haszna azonban bizonyos a kerekpárnak: ugyanis leszoktatja az embert e szesz italok fogyasztásáról. Az igazi bicziglista nem fér össze az alkohollal.

Szerkesztői üzenetek.

B. E. urnak helyben. Lapom mult heti számában határozottan kijelentettem, hogy „Drága a magyar szó“ felett megkezdett vitát befejezettek tekintem. E tárgyról lehetne hónapokon keresztül, s az ön által szabadon választandó rovatban is polemizálni, minden kétséget kizáró alapossággal, de mint szerkesztő tartozom a n. é. közönség iránt annyi figyelemmel, hogy egy-egy tárgyat az unalmasságig — mint egy a hajánál fogva, ne huzzam elő, s ez okból nem tettem közzé újabb nyilatkozatát. Azt hiszem e tettemért, ha kissé lehhiggad, önmaga is csak elismeréssel lesz irányomban.

T. L. Tompán. Nagyon esős idők járhatnak felétek, hogy Lyrád hurjai oly nagyon megereszkedtek.

Cz. E. Kondoros?? még csak egy kis gyenge villám-csapás sem történt mostanában?

Vasuti menetrend 1898 évi május hó 1-től.

Indul.	Érkezik.
Mezőtúr felé	Mezőtúrról
8515 sz. vonat 12 ó. 10 p. éjjel	8512 sz. vonat 3 ó. 32 p. éjjel
8511 „ „ 8 ó. 44 p. regg.	8514 „ „ 1 ó. 28 p. d. u.
8513 „ „ 1 ó. 58 p. d. u.	8516 „ „ 5 ó. 41 p. „
Mezőhegyes felé	Mezőhegyesről
8512 sz. vonat 3 ó. 39 p. éjjel	8511 sz. vonat 8 ó. 44 p. regg.
8514 „ „ 1 ó. 51 p. d. u.	8513 „ „ 1 ó. 50 p. d. u.

Felelős szerkesztő: BALKÁNYI SÁNDOR.

Kiadó és laptulajdonos: SÁMUEL ADOLF.

NYILTTÉR*)

Minthogy a tavasz előhaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

M O H A I

AGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénsavtartalmánál fogva, specifikus óvószer is a tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglevő gyomor- és bélhurut gyermekeknél és felnötteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, hűgylajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

— Kedvelt borviz. —

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskúty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban.

fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Raktár Szarvason: Csapó Sománál.

*) E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk.

HIRDETÉSEK
JUTTÁNYOS ARON FÉLVEJTEK

a "SZARVAS és VIDÉKE" kiadóhivatalában.

H I R D E T E S E K.

Millenniumi kiállítás 1896: Nagy millenniumi érem.

S T A H E L és L E N E R Budapest,
Trieur- és lemezlyukasztó-gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági czélokra.
Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy jóházból való fiú mint **TANONCZ** azonnal felvétetik

NYÁCSIK S. UTÓDA
kereskedésébe
SZARVASON.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacztéren, a Berger-féle házban. szabóüzletet nyitottam, hol mindenemű

kész férfi-, fiu- és gyermek ruhát
dus választékban raktáron tartok.

Midőn tisztelettel kérem ezen vállalatomat szives tudomásul venni, ajánlom magamat becses pártfogásába.

Kitünő tisztelettel
LÖWY ADOLF

H i r d e t é s.

Beliczey-utca 10-ik számú háznál 2 külön álló lakás és egy bolt helyiség haszonbérbe kiadó szeptember 29-ikétől.

A felső lakrész, 1 konyha 1 kamra (speiz) pincze 2 utcai és 2 udvari szobákból külön zárt fojósóval.

Az alsó lakrész, 1 konyha 1 kamra (speiz) és 2 tágas szoba esetleg a ház kedvező feltételek mellett eladó.

értekezhetni

Korik János
tulajdonossal.